

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1992-1993

28 JUNI 1993

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer M. Capoen –

houdende maatregelen tot bescherming van de kustduinen

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud
uitgebracht door de heer R. Landuyt**

BIJLAGE B

Bijlagen bij het verslag

BIJLAGE 1

CRITERIA VOOR HET AANDUIDEN VAN UIT NATUURWETEN-
SCHAPPELIJK PERSPECTIEF PRIORITAIR TE BESCHERMEN
DUIN- EN BINNENDUINRANDTERREINEN

1. De criteria

Vooreerst moet een onderscheid gemaakt worden tussen enerzijds terreinen waarvan uit het perspectief van het natuurbehoud de bescherming prioritair is en anderzijds terreinen waarvan de bescherming overwogen moet worden omwille van de eventuele sociale, natuureducatieve of esthetische functies die zij in de kustagglomeratie kunnen vervullen.

Uit het perspectief van het natuurbehoud wordt de prioriteit inzake de aanduiding van de te beschermen terreinen bepaald door de intrinsieke actuele en/of potentiële natuurwetenschappelijke waarden van de beschouwde terreinen, alsook de verbindings- en/of bufferpositie die deze terreinen in het geheel van de littorale open ruimten innemen.

De volgende criteria worden hiertoe gehanteerd.

1. Op het ontwerp van de Groene Hoofdstructuur maakt het terrein deel uit van een natuurkern-, natuurontwikkelings- of natuurverbindingsgebied. De niet bescherming van het terrein zou de realisatie van de Groene Hoofdstructuur immers hypothekeren.

2. Aardrijkskundige natuurwetenschappelijke criteria

a) het terrein behoort tot een zeldzame geomorfologische en pedologische (bodembkundige) formatie :

- de Oude duinen (ontstaan voor de Duinkerke I-transgressie, ca. 4000 tot 5000 jaar oud) ;
- de Middelloude duinen (ontstaan voor de Duinkerke II-transgressie, ca. 2000 jaar oud) ;
- de Vroegmiddeleeuwse kopjesduinen ;
- de Volmiddeleeuwse loopduinen ;
- mobiele contactzone (stuiffront) tussen Duin- en Polderstreek (actieve overstuiving van polder door duinzand treedt in Vlaanderen momenteel enkel nog op langs een korte strook tussen De Panne (Oosthoek) en het Militaire domein van Koksijde)
- primaire duinvalleien of afgesnoerde strandvlakten (dergelijke gebieden komen enkel in estuariumcomplexen voor ; in Vlaanderen zijn dat de Ijzermending en de Zwinstreek)

ofwel :

b) Het terrein is gelegen langs de binnenduinrand (overgangszone tussen Duin- en Polderstreek). De binnenduinrand vertoont als kwelzone van het hydrologisch systeem van de Duinstreek bijzonder hoge potenties voor de ontwikkeling van natuurwaarden. Bovendien fungeert de binnenduinrand als verbindingszone tussen het kustduinenmassief en de achterliggende polders. Langs een groot gedeelte van de Vlaamse kust heeft de binnenduinrand reeds moeten wijken voor woon- en recreatie-infrastructuren.

3. De uitgestrektheid van het terrein is een maat voor de houdbaarheid van de actuele en/of potentiële natuurwaarden. Te kleine terreinen in een suburbane omgeving hebben een proportioneel te grote randlengte, zijn hierdoor over hun gehele oppervlakte onderhevig aan allerlei degraderende invloeden en zijn bijgevolg onbeheerbaar. Te kleine terreinen zijn weinig vatbaar voor natuurherstel.

a) Het terrein (ook al heeft het een oppervlakte van minder dan 1 ha) maakt ruimtelijk en functioneel deel uit van een uitgestrekt duin en/of binnenduinrandgebied

ofwel :

b) Voor een ruimtelijk van andere natuurgebieden geïsoleerd terrein geldt inzake houdbaarheid een oppervlakte van één ha als een minimum.

4. Het terrein is actueel biologisch waardevol. De biologische waarderingskaart evalueert terreinen hoofdzakelijk op basis van vegetatiekundige criteria. Vandaar dat een

terrein dat op de biologische waarderingskaart als „minder waardevol” is aangeduid, in de huidige knelpunteninventaris toch als „biologisch waardevol” kan worden geëvalueerd, bij voorbeeld op basis van zijn avifaunistisch belang. Anderzijds kan een terrein dat op de biologische waarderingskaart nog als „waardevol” gekarteerd werd, tengevolge van ruimtelijke versnippering en/of degraderende effecten, zijn actuele biologische waarde inmiddels verloren hebben.

Teneinde weerhouden te worden op de lijst van de uit natuurbehoudsperspectief prioritair te beschermen duinterreinen, moet een terrein minstens aan 3 van de 4 hier gestelde criteria voldoen.

De bescherming van duinterreinen die niet voldoen aan minstens 3 van de 4 prioriteitscriteria, kan echter overwogen worden omwille van maatschappelijke functies die geen direct verband houden met het natuurbehoud, zoals wandel- en „speelgroen”-voorziening, de esthetische waarde van het stadsbeeld enz.

Indirect kan een dergelijk niet-prioritair te beschermen (al dan niet klein) terrein waarvan de botanische waarde gehandhaafd zou worden door een intensief beheer toch nog een bijdrage leveren tot het natuurbehoud bijvoorbeeld door als natuureducatief centrum te fungeren (bijvoorbeeld de overblijvende percelen van de Westhoekverkaveling te De Panne). Anderzijds kunnen overbetreden stuifzandterreinen (onder meer de percelen langs de Koninklijke Baan te Groenendijk-Bad en te Nieuwpoort-Bad) door als speelduinen ingericht te worden, de recreatiedruk op de overige duingebieden helpen verlagen.

2. De toepassing van die criteria

Een strikte toepassing van het moeten voldoen aan 3 en 4 criteria impliceert dat van de 1069 ha duin- en binnenduintrandgronden die in de inventaris van de knelpunten tussen gewestplannen en natuurbehoud in de Duinstreek van de Vlaamse kust werden opgenomen (zie tabel in bijlage) er 84 ha (dit is 7,9 %) niet zouden beschermd worden.

Deze „uit de boot gevallen” gronden zijn als volgt verdeeld over verscheidene bestemmingen en gemeenten :

- woongebied : 11,7 ha (De Panne) + 42,8 ha (Koksijde) + 5,3 ha (Nieuwpoort) + 4,7 ha (Knokke-Heist) = 64,5 ha
- woonuitbreidingsgebied : 3,4 ha (Koksijde)
- agrarisch gebied met landschappelijke waarde : 15,8 ha (De Haan)
- industriegebied : 0,3 ha (Oostende)

Het voor geïsoleerde terreinen als minimale oppervlakte vooropstellen van 0,5 ha in plaats van 1 ha maakt hierbij een verschil uit van slechts 13,9 ha (dit is 1,3 % van de totale geïnventariseerde oppervlakte). De discussie over de oppervlakte-benedengrens lijkt dan ook weinig relevant.

Indien de geïnventariseerde terreinen echter slechts aan 2 van de 4 criteria zouden moeten voldoen om weerhouden te worden (waarbij de oppervlakte-benedengrens van 1 ha niet als een conditio sine qua non wordt vooropgesteld) zouden slechts 13,9 ha niet beschermd worden. Dit betekent dus dat 70,1 ha meer (dit is 6,6 % van het totaal geïnventariseerd areaal) zouden voor bescherming aangeduid worden dan bij het toepassen van de 3/4-regel.

3. Besluit

Uit natuurbehoudsperspectief dienen de duin en binnenduintrandterreinen met een quotering van 4/4 en 3/4 prioritair beschermd te worden.

Om sociale, esthetische, educatieve en cultuurhistorische redenen kan overwogen worden sommige van de gebieden met een quotering van 2/4 te beschermen. De bescherming van deze „2/4 terreinen” mag echter noch juridisch, noch financieel de bescherming van de „3/4- en 4/4-gebieden,” in het gedrang brengen.

Prof. Dr. E. Kuijken & ir. J.-L. Herrier

Instituut voor Natuurbehoud

Oppervlakte (in ha) van de tijdens de zomer 1992 overblijvende duin- en binnenduinrandgronden met bebouwbare of ontoereikende zone-non-aedificandi-bestemmingen op de gewestplannen

Gemeente	Gewestplanbestemming											Totale oppervlakte per gemeente
	woon	woon-uitbreiding	verblijfsrecreatie	dagrecreatie	TRP-zone	ontginning + recreatie	openbare nuts- of gemeenschapsvoorzieningen	Militair domein	industrie	agraris	agraris met land-schappelijke waarde	
De Panne	24,9	4,2	270	270	26,0	23,3				17	86,7	186,1
Koksijde	73,3	12,9	579					28,5		156,7		277,3
Nieuwpoort	21,1						36,7			42,2		100,0
Middelkerke	896							27,0		82,6	1	162,3
Oostende	873							3,2	073			11,8
Bredene	18,3										673	24,6
De Haan	20,3			1s			12,9	479			89,8	129,4
Knokke-Heist	28,8										148,7	177,5
Totale oppervlakte per bestemming	203,6	17,1	799	375	26,0	23,3	49,6	63,6	0,3	298,5	375,6	Algemeen totaal : 1069,0

BIJLAGE 2

VLAAMSE REGERING

Vergadering van woensdag 26 mei 1993

VR/PV/19 28 – punt 3

Betreft :

Voorstel van decreet van de heer M. Capoen houdende maatregelen tot bescherming van de kustduinen (Vlaamse Raad – Stuk 96 (BZ 1992) Nr. 1)

- Amendementen van de heer Vande Lanotte
- Amendementen van de heer M. Maertens en mevrouw V. Dua (Vlaamse Raad – Stuk 96 – (BZ 1992) – Nrs. 2 en 3)

Standpuntbepaling
(VR/93/19.05/DOC.0343 en VR/93/26.05/DOC.0343BIS)

Beslissing :

De Vlaamse regering beslist :

A. haar goedkeuring te hechten aan volgend standpunt :

1. de Vlaamse regering is van oordeel dat de basisopties vervat in voornoemde amendementen van de heer Vande Lanotte (gevoegd als bijlage bij document VR/93/19.05 /DOC.0343) aansluiten met het gecoördineerd gebiedsgericht natuurbeleid van de Vlaamse regering, in uitvoering van het regeerakkoord ;

2. de Vlaamse regering is van oordeel dat, „mits volgende tekstaanpassingen in voornoemde amendementen van de heer Vande Lanotte worden aangebracht, het voorstel van decreet aan doeltreffendheid en duidelijkheid wint :

- in het amendement van de heer Vande Lanotte bij artikel 2 :
- artikel 52 wordt artikel 53 en artikel 53 wordt artikel 52,
- de tekst van § 1 van artikel 53 (nieuw artikel 52) wordt als volgt gesteld : . . . van de wet op de stedenbouw en ruimtelijke ordening vastgestelde en goedgekeurde bestemmingsplannen . “,
- aan de toelichting bij het amendement bij artikel 2 wordt in fine volgende passus toegevoegd :

„Na het vastleggen van de beschermde duingebieden door de Vlaamse regering en de bekrachtiging door de Vlaamse Raad, dient door de Vlaamse regering een meer gedetailleerd onderzoek uitgevoerd te worden op basis waarvan definitieve voorstellen tot bestemmingswijziging geformuleerd zullen worden.

Na het invoeren van de bouwstop kan zo ook een geactualiseerde situatieschets gemaakt worden.

De bestemmingswijzigingen zullen conform het bestaande instrumentarium van de Wet op de Stedenbouw en de Ruimtelijke Ordening doorgevoerd worden.”

- het amendement van de heer Vande Lanotte bij artikel 3 wordt niet bijgetreden ;

3. artikel 3 van bovengenoemd voorstel van decreet van de heer M. Capoen wordt niet bij getreden ;

4. de amendementen van de heer Maertens en mevrouw Dua worden niet bijgetreden ;

5. de Vlaamse regering zal de nodige handelingen treffen om zo snel mogelijk uitvoering te geven aan bovengenoemd decreet, door de aanduiding van de beschermde duingebieden ;

B. de Vlaamse minister bevoegd voor het leefmilieu te machtigen het sub A vermelde standpunt in te nemen bij de bespreking van het voorstel van decreet in de Vlaamse Raad ;

C. de inventaris van de beschermde duingebieden (op te stellen door een werkgroep ad hoc, samengesteld uit vertegenwoordigers van de minister-president van de Vlaamse regering, de Vlaamse minister bevoegd voor het leefmilieu, de Vlaamse minister bevoegd voor de ruimtelijke ordening, de Vlaamse minister bevoegd voor de monumenten en de landschappen) zal, na goedkeuring door de Vlaamse regering, door de Vlaamse minister bevoegd voor het leefmilieu en de Vlaamse minister bevoegd voor de ruimtelijke ordening ter bekrachtiging bij de Vlaamse Raad worden ingediend.

.
